

DOCUMENTO DE ALCANCE DO ESTUDO AMBIENTAL ESTRATÉXICO PARA A AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA ORDINARIA DO PLAN XERAL DE ORDENACIÓN MUNICIPAL DO CONCELLO OZA-CESURAS

Promotor: Concello de Oza-Cesuras

Órgano substantivo: Dirección Xeral de Ordenación do Territorio e Urbanismo

Expediente: 2021AAE2634

ANTECEDENTES

- 1 O Concello de Oza – Cesuras provén da fusión voluntaria de dous concellos, o de Oza dos Ríos e o de Cesuras, acordada o 06.06.2013. No ámbito do antigo concello de Oza dos Ríos está vixente o Plan xeral de ordenación municipal (PXOM) aprobado definitivamente o 29.10.2001, mentres que no ámbito do antigo concello de Cesuras están vixentes as Normas subsidiarias de planeamento aprobadas definitivamente o 03.03.1997.
- 2 O 14.12.2021 recibíuse na Dirección Xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático un escrito do Concello de Oza-Cesuras no que solicitaba iniciar o procedemento de avaliación ambiental estratéxica ordinaria do Plan xeral de ordenación municipal do concello de Oza-Cesuras. O 24.02.2022 recibíuse a documentación completa do plan tras o requirimento emitido o 04.01.2022.
- 3 O 25.02.2022 este órgano ambiental iniciou un período de consultas previas á formulación do documento de alcance do estudo ambiental estratéxico, facendo públicos no portal web os documentos recibidos e consultando ás administracións públicas afectadas e ás persoas interesadas.

CONSIDERACIÓNS LEGAIS

- 1 A Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia (LSG) e o seu Regulamento, aprobado mediante Decreto 143/2016 do 22 de setembro (RLSG), integran no procedemento de aprobación dos instrumentos de planeamento urbanístico o proceso de avaliación ambiental estratéxica previsto na Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental.
- 2 O artigo 46.1.b) da LSG sinala que deben someterse ao procedemento ordinario de avaliación ambiental estratéxica os plans xerais de ordenación municipal.
- 3 Segundo o disposto no artigo 60.4 da LSG, o órgano ambiental someterá a documentación achegada polo promotor ás consultas do órgano competente en materia de urbanismo, das demais administracións públicas afectadas e das persoas interesadas; estas deberán pronunciarse no prazo máximo de trinta días hábiles (artigo 35.3 da Lei 9/2021, do 25 de febreiro, de simplificación administrativa e de apoio á reactivación económica de Galicia). Una vez realizadas as consultas, o órgano ambiental formulará o documento de alcance do estudo ambiental estratéxico.

A Dirección Xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático ten atribuídas as funcións en materia de avaliación dos efectos de determinados plans e programas no ambiente (Decreto 42/2019, do 28 de marzo, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda).

CONSIDERACIÓNS TÉCNICAS

1. Ámbito de actuación do plan e principais características ambientais

O concello de Oza-Cesuras sitúase no norte da provincia da Coruña, na comarca de Betanzos. Linda cos concellos de Betanzos, Coirós, Mesía, Abegondo, Aranga e Curtis.

Conta cunha poboación de 5.170 habitantes (IGE, 2021), repartidos en aproximadamente 340 entidades de poboación¹ que se agrupan en 25 parroquias. A dinámica demográfica foi lixeiramente negativa nos últimos 20 anos, cun descenso poboacional de algo máis de 200 habitantes. Segundo o último censo oficial, das 3.445 vivendas existentes² no concello o 28% eran secundarias e o 18% estaban baleiras.

O concello emprázase nunha zona de transición entre os territorios de interior e os da franxa costeira. O relevo descende gradualmente dende o sector sueste, no que se localizan as maiores cotas (montes das Gándaras, Brufe, Dordado e San Xoan), ata o norte onde o río Mendo vai abríndose paso cara a ría de Betanzos.

O Catálogo das paisaxes de Galicia³ non delimita áreas de especial interese paisaxístico dentro do concello, pero si identifica tres miradoiros: Bandoxa e Rodeiro ao leste, e Monte Medela ao suroeste. Tamén existen varios lugares de especial interese paisaxístico (LEIP), como a ruta da Reixidora e Fervenza da Reixidora.

A rede hidrográfica do concello está organizada en dúas cuncas principais: a do río Mero (oeste) e a do río Mendo (leste). Entre outros cursos fluviais de menor entidade cómpre mencionar A Carboeira, Fontao, Deo, Minatos, Samo, Traveso e Vexo.

Os espazos de maior interese natural existentes en Oza-Cesuras están vinculados ás ribeiras dos ríos e zonas húmidas, nas que existen diversas representacións dos hábitats prioritarios 91E0* (bosques aluviais) e 4020* (matogueiras húmidas). Parte do curso do río Mendo no límite co concello de Coirós e un moi pequeno tramo do río Mero no límite co concello de Abegondo forman parte das zonas de especial conservación (ZEC) "Betanzos Mandeo" e "Encoro Abegondo-Cecebre", respectivamente, da Rede Natura 2000.

No ano 2016 declarouse, de forma provisional, como espazo natural de interese local (ENIL) as "Ribeiras do Mero-Barcés" no concello de Abegondo, que afecta puntualmente ao bordo oeste do municipio de Oza-Cesuras. No Inventario de Humidais de Galicia están rexistrados varios humidais, situados a maioría no leste do municipio. Todo o concello de Oza-Cesuras forma parte da Reserva da Biosfera "Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo".

A vexetación no municipio caracterízase polo predominio de masas de eucalipto nas zonas máis elevadas, nalgúns casos asociadas a piñeiros e frondosas, e os cultivos e pasteiros nas zonas máis chairas.

Entre os numerosos bens do patrimonio cultural existentes no concello cómpre destacar a igrexa do antigo Mosteiro de San Nicolás de Cins (declarada ben de interese cultural)⁴ e o sanatorio antituberculoso psiquiátrico localizado no lugar do Paraxón.

1 Fontes: Nomenclator de Galicia e Plan básico autonómico

2 Censo de vivendas do IGE, datos de 2011. Sumatorio das vivendas dos antigos concellos de Oza dos Ríos e Cesuras.

3 Decreto 119/2016, do 28 de xullo.

4 Real Decreto 1057/1981.

No concello existen vinte zonas que foron ou están sendo obxecto de concentración parcelaria⁵, dezaioito delas rematadas (acordos firmes entre 1965 a 2013) e dúas están en fase de acordo (Filgueira de Barranca e San Salvador de Trasquelos; San Pedro de Borrifáns). Na parroquia de Rodeiro localízase o monte veciñal en man común (MVMC) "Braña da Ponte, Braña do Porto Pequeno e Braña da Zanca".

As principais eixos viarios que atravesan o concello son a autovía A-6 (extremo norte) e as estradas AC-840, DP-0104 e AC-230. A liña de ferrocarril Monforte–A Coruña atravesa o concello de norte a sur.

A autovía A-6 conta con mapas estratéxicos de ruído elaborados para todo o seu percorrido polo concello. Os mapas estratéxicos de ruído elaborados para a AC-840 comprenden o tramo que vai dende o núcleo de Oza ata a conexión coa A-6.

Segundo o borrador (apartado 1.12.1 memoria informativa), a auga para abastecemento no municipio provén de captacións nos ríos Mendo, Mero e os seus tributarios, existindo dúas ETAP para o seu tratamento en Bragade e A Regueira. No rural o abastecemento resólvese de forma autónoma. No municipio hai cinco depuradoras para o tratamento das augas residuais⁶, situadas nas parroquias de Bragade, Oza, Mondoí, Dordaño.

O concello forma parte do modelo de xestión de residuos de Sogama e dispón dun punto limpo próximo ao núcleo urbano de Oza.

2. Alternativas e proposta formuladas do borrador

Alternativas: no documento inicial estratéxico preséntanse tres posibles alternativas:

- A alternativa 0 consiste en non formular o plan, o cal, segundo o promotor, *non fai máis que acrecentar os problemas que está a padecer o concello na actualidade, accións urbanizadoras sen directrices claras baixo dúas figuras deferentes de planeamento, situacións de ilegalidade urbanística, etc.*
- A alternativa 1 aposta por un modelo territorial centralizado nun único núcleo urbano (Oza), no que se sitúan as principais dotacións de espazos libres e equipamentos do concello e se delimita un sector de solo urbanizable para remate da trama urbana. No resto do municipio pretende fixar dotacións e equipamentos utilizando a estrutura parroquial e fixar a residencia nos núcleos rurais tradicionais.
- A alternativa 2 aposta por un modelo descentralizado, co mantemento dos dous nodos principais existentes na actualidade (Oza e Cesuras), nos que situarán as principais dotacións municipais e se delimitan tres solos urbanizables residenciais (dous en Oza e un en Cesuras).

O promotor xustifica a elección da alternativa 1 *polo seu carácter máis apropiado para a estrutura territorial de Oza-Cesuras, a súa sustentabilidade e as tendencias sociodemográficas.*

5 <https://ovmediorural.xunta.gal/es/consultas-publicas/concentraciones-parcelarias-procesos#>

6 Recentemente a Xunta de Galicia contratou a redacción do proxecto construtivo da rede de saneamento e depuradora de augas residuais na parroquia de San Xiao de Mandaio que dará servizo aos lugares de Petín, Cimadevila, Soquintá, O Agüeiro, A Rocha, Baldrís, Quintá e Tarrío. Prevese a execución dunha rede de 3.371,5 metros lineais de colector e unha depuradora con capacidade para 400 habitantes.

Proposta:

Con respecto á **clasificación do solo**, o borrador recoñece como único núcleo urbano o de Oza, no que distingue o solo urbano consolidado constituído pola agrupación Castiñeiro de Oza-Fraís-A Penexa-Castiñeiro de Salto-O Ferrador-O Loureiro-Marazoi-Vilanova-Tablas-Lois e catro ámbitos de solo urbano non consolidado (6,83 ha); delimita tres sectores de solo urbanizable, un de uso residencial (3,84 ha) e dous industriais (77,32 ha); identifica e delimita 299 núcleos rurais nos que diferencia tramas tradicionais (284 ha) e comúns (631 ha); e delimita o solo rústico, de protección ordinaria (4.236 ha) ou de especial protección (16.396 ha).

O **desenvolvemento residencial** concéntrase no núcleo de Oza, no que se delimitan catro ámbitos de solo urbano non consolidado (SUNC) –revistos no actual PXOM de Oza dos Ríos– e un solo urbanizable para remate da trama urbana (SUB-03; 3,84 ha). O polígono SUNC-01 corresponde ao ámbito do PERI Castiñeiro aprobado o 29.09.2009.

Para **desenvolvemento industrial** contémpanse dous solos urbanizables: o sector SUB-01 (34,4 ha) no norte do municipio, no lugar de Mondoí (provén dunha modificación do PXOM de Oza dos Ríos aprobada no ano 2012); o sector SUB-02 (42,92 ha) no extremo sueste do concello, na confluencia das estradas AC-230 e DP3203, o cal conta cun plan parcial aprobado no 2006.

En canto aos novos **sistemas xerais** a obter, o borrador inclúe as seguintes previsións:

- Espazos libres e zonas verdes: ampliación do campo da festa en Porzomillos (XAR-13d), áreas recreativas en Trasanquelos (XAR-19) e Cesuras (PAR-03), un parque a carón da piscina e campo de fútbol municipal de Cesuras (XAR-05b e XAR-05c) e un gran parque (PAR-23) no Loureiro, no bordo do núcleo de Oza.
- Infraestruturas de servizos: redes de abastecemento no solo urbano de Oza (PORD_01EX_07 e PORD_01EX_08), abastecemento e saneamento para dar servizo ao polígono industrial da Boquela (PORD_01EX_19 e PORD_01EX_26), a conexión do sector industrial SUB-01 coa rede de abastecemento existente no núcleo de Santa Cruz (PORD_01EX_01 e PORD_01EX_04) e unha nova rede de abastecemento que parte discorre dende a zona sur do SUB-01 e atravesa os núcleos de Bendrade (06.03), Canavoso (06.06), O Campo (06.05) e Callobre (06.04) (PORD_01EX_04 e PORD_01EX_06).
- Equipamentos: ampliación de instalacións deportivas (DE-15b) en Oza e zona deportiva (DE-08c) en Cesuras

3. Consultas previas realizadas

En cumprimento do disposto no artigo 60.4 da LSG, realizáronse as seguintes consultas previas á elaboración deste documento de alcance:

	Resposta	Sen resposta
Organismos estatais		
Demarcación de Estradas do Estado en Galicia		x
Dirección Xeral de Planificación e Avaluación da Rede Ferroviaria	x	
ADIF		x

Organismos autonómicos e provinciais		
Dirección Xeral de Ordenación do Territorio e Urbanismo	x	
Instituto de Estudos do Territorio	x	
Dirección Xeral de Patrimonio Cultural	x	
Dirección Xeral de Patrimonio Natural		x
Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal		x
Dirección Xeral de Defensa do Monte		x
Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural	x	
Axencia Galega de Infraestruturas	x	
Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recurso Naturais		x
Augas de Galicia		x
Deputación Provincial da Coruña		x
Público interesado		
ADEGA		x
Sociedade Galega de Historia Natural	x	

Asemade, o borrador do plan mais o documento inicial estratéxico estiveron publicados durante trinta días hábiles no portal web desta Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda para que o público en xeral puidese consultalos e facer observacións ou suxestións de contido ambiental. Recibíronse comentarios de varios particulares.

O Concello deberá considerar na elaboración do plan as observacións e suxestións manifestadas no dito período de consultas previas. En todo caso, resúmense a continuación as principais cuestións formuladas.

Dirección Xeral de Planificación e Avaliación da Rede Ferroviaria:

Se ben informa que non ten competencias para informar sobre o borrador, lembra que na redacción, revisión ou modificación dun instrumento de planeamento urbanístico que afecte a liñas ferroviarias, a tramos das mesmas, a outros elementos da infraestrutura ferroviaria ou ás zonas de servizo ferroviario, debe terse en conta a lexislación sectorial ferroviaria, cuxas normas básicas son, no ámbito de competencia do Estado, a Lei 38/2015, do 29 de setembro, do sector ferroviario o o Regulamento do Sector Ferroviario aprobado polo Real Decreto 2387/2004, do 30 de decembro.

Dirección Xeral de Ordenación do Territorio e Urbanismo:

Sobre o modelo territorial:

- Require xustificación dos instrumentos de ordenación do territorio que afectan ao PXOM.
- Insta a actualizar os datos do parque de vivendas (con datos de 2011), sinalando que os datos da capacidade máxima residencial do plan (CMR) deberán xustificarse segundo o establecido no RLSG. En base á CMR, xustificárase as distintas reservas para dotacións públicas.

- Destaca que non se achega o dato de estimación de novas vivendas, sinalando que semella non xustificada a proposta de novos crecementos tendo en conta que na Memoria xustificativa dise expresamente que “o Concello de Oza-Cesuras non conta con problemas de vivendas, debido á escasa presión demográfica e o tipo de poboamento existente”.
- Lembra que debe potenciarse a rehabilitación e a revalorización do existente fronte a novos crecementos (art. 68, puntos 5 e 6, do RLSG).
- Require xustificar a necesidade de novos ámbitos residenciais, sobre todo o SUB-03, toda vez que a dinámica poboacional é descendente. O SUB-03 só pode ter acomodo como desenvolvemento para completar a estrutura urbanística (artigo 68.4 RLSG).
- Advirte que está incompleto plano de estrutura xeral e orgánica faltando as afeccións sectoriais das infraestruturas de comunicacións, debendo incluírse a afección aeroportuaria no noroeste, e a identificación dos ámbitos de crecemento propostos coa súa codificación.
- Require completar o sistema xeral de redes de servizos coas afeccións sectoriais, xa que, ao non analizarse o estado e suficiencia das redes, se descoñece se precisan ampliación ou reforzo.
- Lembra deberanse efectuar as reservas de solo para dotacións nos lugares mais axeitados para as necesidades da poboación, asegurando a súa accesibilidade universal, funcionalidade e integración na estrutura urbanística (art. 42.3 da LSG e 65.5 do RLSG). Deben recollerse as dotacións urbanísticas existentes de titularidade e uso privado, non identificadas no borrador.
- Require sexa revisado o sistema xeral ferroviario con todos os seus elementos e afeccións, debendo representarse axeitadamente en todos os planos.
- No sistema xeral de espazos libres e zonas verdes non se computarán nin os sistemas locais nin os espazos naturais protexidos existentes (art. 66.4 do RLSG). O sistema xeral de equipamentos xustificarase con criterios de deseño e execución de xeito que se garanta a coherencia no conxunto da ordenación (art. 107 e 110 RLSG).

En referencia ao solo urbano:

- Advirte que se empregan nomenclaturas diferentes para os ámbitos de solo urbano non consolidado nos diferentes planos.
- Lembra a necesidade de xustificar no conxunto dos SUNC de cada distrito o cumprimento da reserva mínima para sistemas locais (artigo 42.4 da LSG e 65.6 do RLSG), e nos que se prevexan usos residenciais a reserva mínima de edificabilidade para uso (artigo 78.5 do RLSG).
- No SUNC-1 deberá valorarse incluír no seu ámbito o solo necesario para a correcta execución e conexión dos viarios lindeiros, coa fin de garantir unha correcta urbanización e conexión das infraestruturas. Detecta a apertura de novos viarios ou ampliacións importantes do existente na parte leste na zona da escola de música, debendo valorarse a súa incorporación no SUNC ou ben a delimitación dun ámbito de xestión.
- Require revisar a aplicación da ordenanza “con patio en quinteiro” na zona sur (dende o paso baixo o ffcc), semellando mais axeitada a tipoloxía de “edificación

aberta". Na zona central tampouco semella axeitada esta tipoloxía nun conxunto de tres edificacións por non ter dimensión para a construción dun quinteiro. Tamén advirte na zona norte, con ordenanza de vivenda unifamiliar, que non se recoñece o uso da gasoleira existente.

- No encontro de tipoloxías de vivenda unifamiliar acaroada e illada non se xerarán medianeiras.
- Solicita clarexar nas ordenanzas que no encontro entre as tipoloxías de vivenda unifamiliar acaroada e illada, non se xeren medianeiras.

Respecto do solo de núcleo rural:

- Insta a completar os planos de información coas dotacións existentes e revisar o cálculo do grao de consolidación. Tamén, se e o caso, os planos de ordenación coas redes de servizos propostas.
- Non considera xustificada a delimitación dalgúns núcleos que crean conxuntos indiferenciados pola unión entre dúas ou máis entidades mediante parcelas baleiras, e no mesmo senso, tampouco a de outros nos que se engaden artificialmente edificacións illadas.
- Solicita reducir a delimitación dalgúns núcleos excluindo as parcelas baleiras da periferia do solo de núcleo común, debendo ser clasificadas como solo rústico (art. 33.2 e 34.2 RLSG).
- Require cualificar algunhas zonas de núcleos citados no informe como núcleo rural tradicional.
- Non considera xustificada a clasificación dalgúns núcleos rurais independentes, debendo clasificarse como o solo rústico ou incluírse en núcleos maiores lindeiros.
- Solicita revisar a delimitación de determinados núcleos ao considerar que a súa trama é estraña e forzada, sen ter en conta os criterios para a súa delimitación como núcleo (art. 23 LSG).
- Indica que se deben revisar viarios e aliñacións, pois nalgún caso non se garante o acceso rodado de uso público (art. 24.5 LSG), xa que as edificacións non tradicionais invaden o seu trazado, o longo non acada a dimensión axeitada, hai parcelas sen acceso, etc.

Sobre o solo urbanizable:

- Entende deben xustificarse as determinacións dos sectores conforme a LSG e o RLSG, debendo corrixirse a denominación dalgúns nos planos de ordenación e xestión do solo.
- Considera que non se pode xustificar a delimitación do SUB-03, tendo os datos demográficos regresivos do municipio, que a proposta conta con catro ámbitos de solo urbano non consolidado, que no solo urbano consolidado existen numerosas parcelas baleiras, e que xunto co crecemento proposto no solo de núcleo rural, supón un incremento da superficie edificable de uso residencial considerable. O sector supón unha ampliación innecesaria da trama ademais de ocupar solos que deberían contemplarse como solo rústico de protección agropecuaria ao estar incluídos na concentración parcelaria, agás que quede xustificado como complemento da trama urbana (artigo 68 RLSG). De ser o

caso, revisarase a incorporación ao ámbito dos solos rústicos lindeiros á vía do ffcc, así como dalgunha das parcelas baleiras cara o leste e con fronte á rúa, coa fin de acadar unha axeitada conexión viaria e de infraestruturas de servizos.

Detectou tamén algunhas deficiencias nos planos de información (riscos, elementos do Catálogo, ordenación estrutural e clasificación do solo, evolución urbanística, redes xerais de servizos e redes xerais de comunicacións, espazos libres e zonas verdes e solo urbano) e de ordenación (estrutura xeral e orgánica, clasificación e categorización do solo, ordenación e xestión e ordenación do SUC e modelo de asentamento poboacional).

Instituto de Estudos do Territorio:

Informa de que o PXOM deberá axustarse ás disposicións da normativa vixente en materia de paisaxe⁷ así como ás Directrices de paisaxe de Galicia⁸ (fundamentalmente ás directrices que se especifican nos apartados 4.2.1, 4.2.3, 4.2.4 e 4.3 en función do tipo de paisaxe).

Ao respecto do contido do borrador e o DIE considera que o estudo da paisaxe non é correcto nin axustado ao que dispón o artigo 35 do Regulamento da Lei de paisaxe (RLPPG) dado o seu carácter xenérico, polo que debe ser emendado. Tamén require completar e concretar a Memoria xustificativa conforme ao previsto no artigo 38.1 b) do RLPPG e o apartado 4.1 das Directrices da Paisaxe. O estudo da paisaxe urbana tamén debe ser emendado e completado, pois carece da análise das vistas exteriores e as fachadas urbanas de conxunto e da identificación tanto de áreas urbanas de interese como de áreas degradadas.

Ao respecto do modelo de ordenación indica que os obxectivos ou criterios cos que se describe a proposta son en xeral congruentes cos principios da normativa sobre paisaxe, porén destaca que non sucede o mesmo cos relativos ao modelo de asentamento, en particular ao tratamento dos núcleos rurais.

No referente ao solo urbano de Oza, á marxe de sinalar que deberá cumprir os contidos das directrices de paisaxe DX.06, DX.10 e UR (ap. 4.3.1.8), salienta:

- Estudaranse alternativas para corrixir o impacto que producen as instalacións industriais-terciarias do interior da trama (DX.01.c, DX.02.e, DX.04.c, e DX.05.e).
- Evitarase a súa prolongación pola beira oeste da estrada AC-840 na zona norte, lugar de características rurais (epígrafes b) e d) da DX.06).
- A cualificación e condicións de volume (alturas e fondos) das zonas de edificación colectiva realizarase en atención ás características das edificacións existentes (epígrafes h), j) e k) DX.06).
- Suxire prever tipoloxías de edificación aberta onde non sexa necesario o adosamento a medianeiras para evitar a aparición de medianeiras vistas, como no quinteiro entre a AC-840 e a rúa Ferrador, na zona de industrial-terciario (Maderas Gestal) ou no límite sur do solo urbano na beira oeste da AC-840.
- Preveranse actuacións para completar a urbanización de rúas cun estado deficiente ou sen debida continuidade, como nas rúas Loureiro ou Fraís (DX.06.a).

⁷ Lei 7/2008, do 7 de xullo, de protección da paisaxe de Galicia e Regulamento que a desenvolve (Decreto 96/2020, do 29 de maio); Catálogo das paisaxes de Galicia (Decreto 119/2016, do 28 de xullo); Directrices da paisaxe de Galicia (Decreto 238/2020, do 29 de decembro).

⁸ Decreto 238/2020, do 29 de decembro.

En relación aos novos desenvolvementos urbanísticos sinala que estes deben axustarse ás determinacións da directriz de paisaxe DX.10, así como ás correspondentes da DX.06.

Considerando as características e a evolución demográfica do concello, con baixa demanda de vivenda, entende que non é necesaria a previsión para novas vivendas, podendo esta quedar garantida coas parcelas edificables en SUC e, no seu caso, as operacións de desenvolvemento interior no SUNC. Entende que a previsión dun sector de solo urbanizable residencial non resulta acorde co disposto na directriz de paisaxe e non se adapta ao disposto nas epígrafes b) e c) da directriz de paisaxe DX.06 e na DX.10 a.1. O plan debería establecer unha estratexia temporal de desenvolvemento, con preferencia para as actuacións en SUC e SUNC fronte ao solo urbanizable residencial.

Por outra banda, sinala que as fichas urbanísticas deberán especificar as condicións de integración paisaxística (DX.10.c.2) a desenvolver nos respectivos estudos de paisaxe (artigos 35 e 36 do RLPPG). Inclúe ademais condicionantes a ter en conta: a coherencia formal coas edificacións da contorna e á convivencia entre diferentes tipoloxías, respectar as masas arboradas no APR-SUNC-1, a colindancia do SUB-03 coa liña ferroviaria e o núcleo rural de Lois e as condicións de urbanización dos espazos públicos.

Salienta a necesidade de ter en conta a directriz de paisaxe DX.10 nos solos urbanizables industriais (Mondoi e A Boquela), especificando que ambos deberán de ter en conta o disposto nos apartados 1, 2 e 3 da epígrafe b), e ademais no da Boquela tamén considera preciso cumprir os apartados 1, 3 e 4 da epígrafe a). Para o sector de Mondoi require establecer medidas para unha adecuada transición entre a paisaxe industrial e o Rego Pequeno así como procurar a conservación das masas arbóreas asociadas á canle fluvial (DX.10.a.6 e DX.10.b.4). Para o sector da Boquela tamén require incorporar na previsión de zonas verdes a vexetación asociada ao curso de auga innominado existente.

No tocante á ordenación dos núcleos rurais sinala que deben adaptarse ás determinacións das directrices de paisaxe DX.09 e RU (ap.4.3.1.10). A delimitación deberá axustarse ás áreas propias de cada asentamento, evitando incorporar terreos agrarios intersticiais e formas forzadas para incluír edificacións sen relación funcional co núcleo.

Fai referencia a que se delimitan asentamentos non recoñecidos no planeamento vixente, e que se amplían delimitacións existentes. Entende que o PXOM debería limitarse a recoñecer como núcleos rurais os asentamentos tradicionais (xunto cos seus crecementos próximos) e aquelas agrupacións con densidade e morfoloxía propia dun asentamento colectivo, evitando facelo en zonas con edificacións diseminadas. Cita por parroquias os núcleos nos que a súa delimitación non se axusta ás especificacións das epígrafes a), b) e c) da directriz de paisaxe DX.09. No caso de prever ou permitir plans especiais en núcleos rurais, deberán establecerse as obrigas recollidas na directriz de paisaxe DX.09 epígrafes c) e d).

Finalmente, ao respecto das determinacións no solo rústico destaca que PXOM non clasifica ningunha zona como solo rústico de especial protección paisaxística (SRPPX). No caso que como consecuencia do estudo de paisaxe se identifiquen áreas que merezan ser clasificadas como SRPPX (consonte ao artigo 34 da LSG e a DX.07), deberán xustificarse tanto os valores existentes, como o criterio de delimitación. Lembra a necesidade de adaptar a normativa ao disposto nas directrices de paisaxe DX.08, DX.17 e DX.22, así como, no seu caso, as específicas recollidas no apartado 4.3.1 das Directrices de paisaxe.

Dirección Xeral de Patrimonio Cultural:

Salienta a necesidade de realizar un traballo de campo completo que abranga todo o territorio municipal, así como as distintas tipoloxías de bens do patrimonio cultural, facendo especial fincapé nos bens de interese arquitectónico, etnolóxico e arqueolóxico. Clasificarase como solo rústico de especial protección patrimonial (SRPP) a zona de protección integral e o contorno de protección dos xacementos arqueolóxicos.

Informa que no concello existe o ben de interese cultural (BIC) da igrexa de San Nicolás de Cins declarada monumento polo Real Decreto 1057/1981 e daqueles outros elementos que por normativa tamén son considerados BIC.

Indica que todos os bens inmoables do patrimonio cultural identificados incluíranse nun Catálogo de elementos protexidos, que deberá contar co contido mínimo que esixe a lexislación sectorial vixente (fichas individualizadas para cada ben, medidas necesarias para a súa protección, conservación, recuperación e aproveitamento social e cultural, etc.).

Para a elaboración do Catálogo achega un anexo cunha táboa de bens catalogados a valorar. Fai mención ao visor de aproveitamentos forestais como ferramenta de identificación e localización dos xacementos⁹, suxire valorar a catalogación de espazos de uso comunal tradicional (campos da festa, eiras, etc.) e analizar o patrimonio etnolóxico en Oza-Cesuras que deberá incluír o territorio vinculado a este así como os bens móbiles e inmoables que se lle asocien.

Fai indicacións para a correcta delimitación dos bens e o seu contorno de protección na planimetría do PXOM, insistindo na necesidade de representalos en todos os planos de ordenación.

Na Normativa incluírase un apartado de protección do patrimonio cultural, que se adecuará, en xeral, ás determinacións da Lei 5/2016 do patrimonio cultural de Galicia (LPCG). Redactaranse ordenanzas específicas para o patrimonio arqueolóxico, diferenciando os usos permitidos na área de protección integral e no seu contorno de protección, e farase referencia ao disposto no artigo 99.2 da LPCG sobre achados arqueolóxicos casuais.

A delimitación de solo de núcleo rural tradicional debe potenciar e consolidar as áreas vacantes do interior dos núcleos, evitando un crecemento excesivo que non garde proporción coas necesidades da poboación nin coa estrutura do núcleo. É importante conservar as aliñacións existentes dentro dos núcleos tradicionais para protexer a súa morfoloxía orixinal. Na Normativa incluírase unha determinación específica que impida o derrubo dos muros de pedra tradicional que conforman o peche dalgunhas fincas.

Axencia Galega de Infraestruturas:

Informa dos criterios de ordenación e as distancias mínimas precisas para o mantemento da seguridade viaria e a axeitada protección do dominio público viario.

Lembra as determinacións das DOT, en particular as 3.1.5.d), 3.1.10 e 4.1.8, referidas a fomentar a compactación dos asentamentos, evitar os crecementos lineais ao longo de vías de comunicación e ao acceso ás parcelas a través de estradas. Sinala tamén que para a zona de afección tómase como referencia o dominio público viario en lugar da

⁹ <http://mapas.xunta.gal/visores/aproveitamentos/>

aresta exterior da explanación (art. 40 da Lei 8/2013 de estradas de Galicia modificado pola Lei 4/2021 de medidas fiscais e administrativas).

Sinala que na documentación non se recollen as afeccións acústicas para as vías de titularidade autonómica, indicando que a estrada AC-840, dada a súa IMD entre os PPQQ 2+450 e 8+070, foi incluída na elaboración da terceira fase dos mapas estratéxicos de ruído dos grandes eixos viarios. Ademais dos mapas o plan deberá incluír na normativa as limitacións derivadas do ruído.

Finalmente sinala que no ámbito do plan non hai actuacións en execución nin programadas por parte da AXI.

Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural:

Achega unha relación das concentracións parcelarias rematadas e en execución no territorio municipal.

Sociedade Galega de Historia Natural:

Considera que o borrador non amosa suficiente ambición á hora de protexer, de xeito efectivo, o seu patrimonio natural, especialmente a cunca do río Mendo. Salienta que diversas zonas do río albergan o hábitat prioritario 91EO* Bosque aluvial de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* e, asociado con el, especies de fauna e flora importantes como o Caracol de Quimper (*Elona quimperiana*), diversos anfibios ameazados (*Chioglossa lusitanica*, *Rana iberica*) ou o *Narcissus cyclamineus*, por citar algunhas delas. Como participante no padroado da Fundación Fragas do Mandeo que, na beira do río Mendo (parroquia da Regueira), custodia 3.8 has deste tipo de hábitats, xunto con prados naturais (Reserva Ollo da Roda), achega varias observacións.

Sinala que a cualificación da zona de policía como SRPAU non garante a preservación dos valores naturais da contorna do río, salientando que nesta zona proliferan cultivos forestais de eucalipto que non respectan as distancias á canle, vertidos domésticos ou da industria agroalimentaria, etc. Entende que na zona de policía hai parcelas e áreas que poden ter dúas ou máis cualificacións de especial protección, sinalando que hai áreas inundables e de prados naturais ou pasteiros que, con aproveitamentos tradicionais, son compatibles coa cualificación de SRPEN. Suxire considerar os primeiros 50 m cunha figura de protección máis estrita e, os outros 50 m, con outra máis laxa con algunha das modalidades de protección do solo rústico.

Tamén solicita que no concello toda a zona de policía sexa declarada espazo natural de interese local (ENIL).

Persoas interesadas: recibíronse un total de 22 escritos, 21 de particulares e un do grupo Bloque Nacionalista Galego (BNG).

A maior parte das observacións formuladas por particulares refírense a cuestións urbanísticas, principalmente solicitan a inclusión de parcelas dentro do solo urbano ou de núcleo rural pero tamén incorporar un camiño público ou revisar a clasificación do solo rústico de protección forestal para incluír parcelas dedicadas a usos forestais.

Tamén se solicita protexer un muíño coñecido como muíño de abaixo, situado a uns 200 m da ponte sobre o río Mendo (parcela 490 do polígono 37) e que se estude darlle algún tipo de protección ás fervezas da Rexidoira no río Mendo, que conta con bosque de

ribeira e restos de elementos como muíños, presas e os restos dun batán. Ademais existe unha ruta da sendeirismo realizada pola deputación dentro de plan Mandeo, tras a cal o río Mendo recibe como afluente o rego de Piñeiro, que tamén ten algunha fervenza e conserva restos de bosque de ribeira.

Algúns particulares consideran que o modelo de ordenación proposto produce un agravio territorial para o antigo municipio de Cesuras. Un solicita que a alternativa de ordenación que se formule garanta un reparto equilibrado entre usos lucrativos e dotacións nas zonas históricas de procedencia, mediante fórmulas como a división en distritos ou outras similares.

O BNG cuestiona a proposta de concentrar o crecemento do concello cara ao norte por estar máis cerca das zonas urbanas de Betanzos e da cidade da Coruña, en lugar de contemplarse o crecemento arredor das zonas máis poboadas e os núcleos dos dous antigos concellos. Considera que deste modo foméntase unha zona que funcionaría como dormitorio de áreas máis urbanas en lugar de buscar un crecemento baseado no desenvolvemento e actividade económica no propio concello e o medre arredor dos actuais núcleos de poboación, e incrementa os desprazamentos. Requiren que se consideren todos os equipamentos obrigatorios que establece a lei de bases do réxime local. Solicitan recoller medidas para promover os solos urbanizables industriais propostos. Botan en falta información concreta das zonas verdes existentes e de cales e como se van potenciar, sobre todo no que o PXOM considera o único núcleo de solo urbano cunha nova reserva de solo urbanizable de uso residencial. Solicitan revisar a información sobre miradoiros e que se acheguen medidas concretas tanto para preservar a visibilidade desde estes así como a riqueza natural nas zonas protexidas - ENIL do Mero- Barcés, e os LIC Betanzos-Mandeo e Encoro de Cecebre-. Solicitan recoller no catálogo de patrimonio os restos da Torre de Teodomiro así como revisar os topónimos empregados na documentación, xa que conteñen erros e contradicións.

4 . Consideracións para favorecer a integración ambiental do plan

O principal obxectivo da avaliación ambiental estratéxico é conseguir unha boa integración dos aspectos ambientais no contido do plan. Para elo, tendo en conta a documentación achegada (borrador do plan e documento inicial estratéxico) así como as observacións e suxestións recibidas durante a fase de consultas previas, fanse a continuación unha serie de consideracións organizadas por variables ambientais.

Cómpre sinalar que neste documento recóllense só aquelas observacións e suxestións recibidas que teñen incidencia ambiental, porén, o Concello deberá considerar todas nos procesos de formulación e tramitación do plan, para o cal remítenselle os textos íntegros recibidos.

Ocupación do solo

Crecedemento residencial

Tal como se sinala na Memoria do borrador (apartados 2.6 e 1.14.1) o concello non presenta problemas de vivenda dada a súa escasa presión demográfica (dinámica regresiva) e o tipo de poboamento existente, podendo resolverse as baixas necesidades de nova vivenda cos espazos vacantes existentes no solo urbano e nos núcleos rurais.

Tendo en conta o anterior e as actuais directrices en materia de ordenación do territorio¹⁰, cómpre facer as seguintes consideracións:

- Non se xustifica a delimitación do sector de solo urbanizable SUB-03, agás como completamento da trama urbana no caso de cumprir co establecido no artigo 68 do RLSG.
- Cómpre revisar a delimitación dos núcleos rurais para evitar a inclusión de parcelas baleiras na periferia, a creación indiscriminada de conxuntos indiferenciados, engadidos artificiosos de edificacións illadas, un crecemento excesivo que non garde proporción coas necesidades da poboación, formas forzadas para incluír edificacións que non gardan unha relación funcional co núcleo, crecementos ao longo das vías de comunicación así como a ocupación de bolsas ou zonas intersticiais de terreos agrarios.

Como exemplo do sinalado cítanse os seguintes núcleos: 01.02 Bandoxa norte; 01.06 Medín noroeste; 01.10 Sangorzo noroeste; 02.05-02.13-19.15, Os Canedos-Peteiros-Torres; 02.07-02.14, A Castellana-Piñeiro de Valle; 02.24.b-10.03, Vales-Cicho; 04.05-04.08, Chouselas-A Lamela; 05.01 Andrís norte; 05.02 a Beis norte; 05.05 Cristín este; 05.08.a-06.10, Quintela-Piñeiro; 05.09 A Rocha norte; 05.10 A Serra suroeste; 05.12 Vilar de Locrendes noroeste; 06.01 Amarante noreste; 06.03 Bendrade este; 06.04 b Callobre oeste; 06.10 Piñeiro norte; 06.11 Ramonde; 06.04.a-06.07, Callobre-O Coto; 07.04 A Igrexa norte este e oeste; 08.16 Fernandelo nordeste; 11.14 Regueira de Abaixo norte; 13.12 Mangoño sur; 13.18 A Rocha norte; 14.05 a Sta Cruz; 15.01 O Bando norte, leste e sur; 15.04 O Castiñeiro norte; 15.07-a-c-d Oza oeste e sur; 15.07.d-15.03, Oza-Carraceda; 13.09-13.18, O Freixeiro-A Rocha; 13.02 Baldrís; 13.07 O Couso; 13.12-23.06, Mangaño-A Uxeira; 13.16 Quintá; 14.05.d-14.03-18.07, Sta Cruz-A Pena-Mondoi; 16.02-16.11, Duño-O Souto; 16.11 O Souto; 17.04 Enxertado nordeste; 15.06-20.03 Oza-A Campiña; 18.01-18.08-18.02, A Agueira-Porzomillos-Ansoi; 17.02-17.05, O Barreiro- O Fontá; 18.01 O Aguerio sur; 18.08-a Porzomillos; 18.08-18.09, Porzomillos-vilar de Costoia; 19.13 a Rilo nordeste; 20.09 O Valado norte e sur; 23.04 O Pazo norte; 25.01 Vivente norte. 21.01-21.07, Barbeito-A Costa; 21.02-21.06, Burricios-Coiroa; 02.21 Sta. Uxía; 06.08 A Igrexa; 08.19 Os Leiros; 10.02 Candieiras; 10.06 Os Cousos; 10.08 Os Fiaños; 16.11 O Souto xunto con 16.09 O Regueiro; 17.01 A Avieira; 17.02 O Barreiro e 17.05 O Fontá; 19.05 A Espiñeira; 21.04 Carnes; 21.11 O Freixo; 22.09 A Graña; 22.11 Liñardeu; 23.02 A Igrexa; 25.01 Vivente norte. 08.14 Cesuras oeste; 08.22 Pexegueiros sur; 10.05 A Costa sur e leste; 13.14 Petín sueste; 14.05 b Stan Cruz noroeste e nordeste centro; 15.03-a Carracedo; 15.05 Lois nordeste; 15.07 c Oza sur; 16.12 Taboada este e sur; 18.09 Vilar de Costoia; 19.09 b Vilar de Costoia oeste e sur; 19.13-a Rilo noroeste; 20.09 O Valado; 21.02-b Burricios; 23.05 As Tablas sur; 23.06 A Uxeira norte; 23.07 A Veiga oeste.

Pódese tomar como referencia a *Guía de boas prácticas para a intervención nos núcleos rurais* (en particular os seus apartados 4, 5 e 6).

10 Entre outras: artigo 3.2 do Real decreto legislativo 7/2015, do 30 de outubro; determinacións 3.1.5.d e 3.1.11 das DOT; directrices de paisaxe D.X.06, D.X.09, D.X.10, das Directrices de paisaxe de Galicia; artigos 37.c) e 41.a) do POL; artigo 68, puntos 5 e 6, do RLSG.

Crecedemento industrial

Só poden ter a consideración de ámbitos aptos para o desenvolvemento urbano aqueles solos que reúnan os requisitos de necesidade e idoneidade¹¹. Na elección das alternativas de localización das áreas empresariais primará a prevención dos seus posibles efectos sobre o medio fronte á súa corrección, mitigación ou compensación¹².

O borrador non xustifica suficientemente a necesidade do solo urbanizable industrial SUB-01 en Mondoí, tendo en conta que a conveniencia e oportunidade que motivou a delimitación deste ámbito no ano 2012¹³ semella non se manter na actualidade, aspecto que se constata polo estado actual dos terreos.

Tampouco está debidamente acreditada a necesidade do solo urbanizable da Boquela (SUB-02), posto que o plan parcial aprobado no ano 2006 establecía un prazo máximo de catro anos para a execución das obras definidas (dúas etapas) e a día de hoxe non foi executada ningunha operación urbanística.

Por outra parte, existen nestes ámbitos urbanizables condicionantes ambientais que poñen en dúbida a súa idoneidade para o desenvolvemento urbanístico e, en todo caso, comprometen a viabilidade da ordenación establecida tanto na MP PXOM-2012 para o SUB-01 como no plan parcial-2006 para o SUB-02.

O SUB-01 ten un relevo irregular, principalmente na contorna da liña ferroviaria e do curso fluvial (Rego Pequeno) que o atravesan; exemplo delo é que na metade dos terreos situados ao sur da liña de ferrocarril as pendentes¹⁴ sitúanse no rango 25-40%. Asemade, a ordenación recollida na MP PXOM-2012 para este ámbito prevé modificar o curso natural do Rego Pequeno para canalizalo en todo en seu percorrido cun novo trazado artificial, porén, este tipo de actuacións están limitadas na lexislación vixente en materia de augas¹⁵.

O sector SUB-02 industrial da Boquela afecta a unha zona húmida do "complexo de turbeiras e breixeiras do Deo" (ver máis detalle na variable *Ciclo hídrico*).

Solo rústico

Se durante a elaboración do PXOM, e como consecuencia do estudo detallado, se observasen ámbitos que, malia non contar con protección sectorial, conteñen valores merecentes de especial protección, o plan poderá outorgarlles a categorización que corresponda, logo da xustificación axeitada e conformidade expresa da administración que teña a competencia sectorial (artigo 34.3 da LSG).

A clasificación do solo rústico de especial protección forestal precisa de xustificación.

11 Determinación 3.1.2 das DOT; artigo 27 da LSG; directriz de paisaxe DX.10.a.1

12 Determinación 3.2.6 das DOT

13 A iniciativa de levar a cabo a modificación puntual do PXOM de Oza dos Ríos partiu da empresa de bebidas Begano propietaria do 80% dos terreos, a cal asinou un convenio urbanístico co Concello. A conveniencia e oportunidade de levar esta actuación respondía ao uso concreto ao que se prevía destinar os terreos, que era a fabricación, embotellado e distribución de bebidas (apartado 4.2 da Memoria da Modificación puntual do PXOM aprobada no ano 2012).

14 Mapa de pendentes do terreo obtido a partir do voo Lidar-PNOA dos anos 2015-2016 (resolución x,y: 1 m), Elaborado polo IET (2020).

15 Artigo 39 do Regulamento da Planificación Hidrolóxica (Real Decreto 907/2007, do 6 de xullo); artigo 25 do Plan hidrolóxico de Galicia-costa 2015-2021 vixente (Orde do 29 de xaneiro de 2016, da Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio, pola que se dispón a publicación da normativa).

Paisaxe

O Instituto de Estudos do Territorio indicou que o estudo da paisaxe presentado non é correcto nin se axusta ao disposto no artigo 35 do Regulamento da Lei 7/2008 (RLPPG), polo que debe ser emendado. Tamén deberán completarse o estudo da paisaxe urbana e a memoria xustificativa conforme ao disposto no artigo 38.1b) do citado Regulamento.

A ordenación do solo urbano deberá atender ás normas e recomendacións das Directrices de paisaxe de Galicia DX.06, DX.10 e UR (ap. 4.3.1.8), debendo prestarse especial atención ás seguintes cuestións:

- Estudaranse alternativas para corrixir o impacto que producen as instalacións industriais-terciarias do interior da trama (DX.01.c, DX.02.e, DX.04.c, e DX.05.e).
- Evitarase a súa prolongación pola beira oeste da estrada AC-840 na zona norte, lugar de características rurais (epígrafes b) e d) da DX.06).
- A cualificación e condicións de volume (alturas e fondos) das zonas de edificación colectiva realizarase en atención ás características das edificacións existentes (epígrafes h), j) e k) DX.06).
- Preveranse tipoloxías de edificación aberta onde non sexa necesario o adosamento a medianeiras para evitar a aparición de medianeiras vistas, como no quinteiro entre a AC-840 e a rúa Ferrador, na zona de industrial-terciario (Maderas Gestal) ou no límite sur do solo urbano na beira oeste da AC-840.
- Preveranse actuacións para completar a urbanización de rúas cun estado deficiente ou sen debida continuidade, como nas rúas Loureiro ou Fraís (DX.06.a).

Os novos desenvolvementos urbanísticos previstos no PXOM deberán axustarse ás determinacións da directriz DX.10 e ás correspondentes da DX.06.

As fichas dos novos desenvolvementos urbanísticos recollerán que os plans parciais ou plans especiais que os desenvolvan deberán realizar os estudos da paisaxe previstos nos artigos 35 e 36 do Regulamento da lei de paisaxe. Ademais concretarán as condicións de integración paisaxística que deben atenderse en cada caso (directriz de paisaxe DX.10.c.2).

A ordenación dos núcleos rurais debe adaptarse ás determinacións das directrices de paisaxe Dx.09 e RU (ap. 4.3.1.10). Ao respecto atenderase ao xa recollido na variable *ocupación do solo*.

Patrimonio natural

A documentación presentada non identifica todos os espazos con valor ambiental presentes no concello, entre eles hábitats de interese comunitario¹⁶ e zonas húmidas¹⁷ localizados ao leste. Todos eles deberán grafitarse nos planos de afeccións (PINF_O4AFEC).

O PXOM deberá incorporar as accións e medidas necesarias para garantir a protección dos recursos naturais e incentivar a mellora e calidade ambiental do territorio (det. 7.1.1 das DOT). Entre outros, teranse en conta os seguintes aspectos:

¹⁶ Pode tomarse como referencia a información do *Atlas e Manual dos Hábitats Españols*

¹⁷ Pode tomarse como referencia a información do *Inventario de Humidais de Galicia*

Espazos con valor natural e espazos protexidos

A delimitación solo rústico de especial protección de aguas abrangue a zona de policía de todos os cursos fluviais que discorren polo territorio municipal, incluíndo as teselas do hábitat prioritario 91E0* (bosques aluviais) delimitadas no *Atlas e Manual dos Hábitats Españois*. Nesta categoría de solo tamén están incluídas as fervenzas da Rexidoira, no río Mendo, cuxos valores naturais, paisaxísticos e culturais (muíños, presas, restos dun batán, etc.) deben ademais ser avaliados para, no seu caso, adoptar as medidas necesarias para a súa conservación, recuperación e, se procede, catalogación (artigos 52.h e 81 da LSG).

Suxírese clasificar como solo rústico de protección de espazos naturais, ademais das ZEC da Rede Natura 2000, outros ámbitos que conteñen valores naturais merecentes de especial protección (art.49.1 RLSG), entre eles:

- O ámbito do ENIL "Ribeiras do Mero-Barcés" que afecta ao municipio de Oza-Cesuras, tendo en conta que os valores naturais deste espazo xa foron recoñecidos na declaración provisional¹⁸.
- No extremo leste do concello, na zona núcleo da Reserva da Biosfera, zonas húmidas asociadas ao Complexo de turbeiras e breixeiras do Deo, identificadas como "zonas ben conservadas en estudo"¹⁹ polo organismo competente en materia de protección do patrimonio natural (ver tamén variable *ciclo hídrico*).

As determinacións do PXOM (ordenación e normativa) que afecten aos espazos naturais protexidos ZEC da Rede Natura 2000 deberán adoptar os obxectivos, directrices e normas do Plan director aprobado para Galicia²⁰.

Conectividade ecolóxica

O planeamento urbanístico debe prever mecanismos de conectividade ecolóxica do territorio, establecendo ou restablecendo corredores ecolóxicos para o que se considerarán os cursos fluviais e outros elementos de enlace entre formacións de interese ecolóxico (det. 7.2.2 das DOT).

Especies exóticas invasoras

Neste concello existe un notable gradiente no que se refire á presión no ambiente por plantas exóticas invasoras (EEI), que vai dunha alta incidencia²¹ no norte do municipio a moi baixa no sueste. Aparte das diferencias climáticas, este gradiente pode explicarse pola maior presenza de zonas residenciais, movementos de terra e vías de comunicación no norte.

Para frear a expansión destas especies, suxírese contemplar no PXOM medidas normativas para promover o uso de especies autóctonas e minimizar a presenza de EEI²², entre outras posibles: evitar o uso de especies exóticas de carácter invasor nas zonas verdes públicas, así como a súa substitución por outras especies non invasoras, a

18 Orde do 20 de setembro de 2016 pola que se declara, de forma provisional, como espazo natural de interese local as Ribeiras do Mero-Barcés, no concello de Abegondo (DOG do 25.10.2016)

19 <https://mapas.xunta.es/visores/conservaciondanatureza/>

20 Decreto 37/2014, do 27 de marzo, polo que se declaran zonas especiais de conservación os lugares de importancia comunitaria de Galicia e se aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia.

21 *Cortaderia selloana*, *Arundo donax*, *Bidens aurea*, *Crocasmia x crocosmiflor*, *Acacia dealbata*, *Acacia melanoxylon*, *Amaranthus retroflexus*, *Cyperus eragrostis*, entre outras.

22 Determinación orientativa 7.1.2.d.4 das DOT.

ser posible de carácter autóctono; evitar o abandono de restos de especies vexetais exóticas sen garantías de que non supoñan un risco de propagación; evitar que os movementos de terras e o aporte de xabres en pistas sirvan de vía de dispersión destas especies (pode considerarse a realización de comprobacións previas da ausencia de especies exóticas invasoras nos terreos a remover, a avaliación do risco de dispersión ou a aplicación de procedementos e métodos de traballo que o eviten).

Ciclo hídrico

Rede fluvial

Con carácter xeral, nas inmediacións do dominio público hidráulico o plan debe establecer unha ordenación acorde co mantemento da funcionalidade do sistema fluvial, respectando as zonas de afección das canles e cumprindo coas limitacións que establece a lexislación sectorial vixente.

Neste sentido, con respecto á ordenación do sector industrial SUB-01 delimitado en Mondoí a normativa vixente esixiría: (1) integrar no sistema de espazos libres e zonas verdes²³ a canle do Rego Pequeno e a vexetación de ribeira asociada (na que está presente o hábitat prioritario 91E0*), mantendo o seu curso e características naturais; (2) cumprir as condicións do artigo 39 do Regulamento da planificación hidrolóxica²⁴ e do artigo 25 da normativa do actual Plan hidrolóxico de Galicia-costa para poder realizar unha modificación ou alteración da masa de auga.

Zonas húmidas

No extremo leste de concello localízanse diversas zonas húmidas que forman parte dun sistema higroturbófilo senlleiro recollido no Inventario de humidais de Galicia como "complexo de turbeiras e breixeiras do Deo", no que destaca a presenza de tipos de hábitat de interese comunitario de turbeiras activas e breixeiras húmidas.

Ademais da súa importancia como hábitats naturais, as zona húmidas contribúen favorablemente na regulación do ciclo hídrico, na redución dos riscos de inundación e na mitigación do cambio climático mediante a protección dos solos ricos en carbono.

Por todos estes motivos, suxírese integrar estas zonas húmidas con interese natural no solo rústico de especial protección de espazos naturais e/ou de augas.

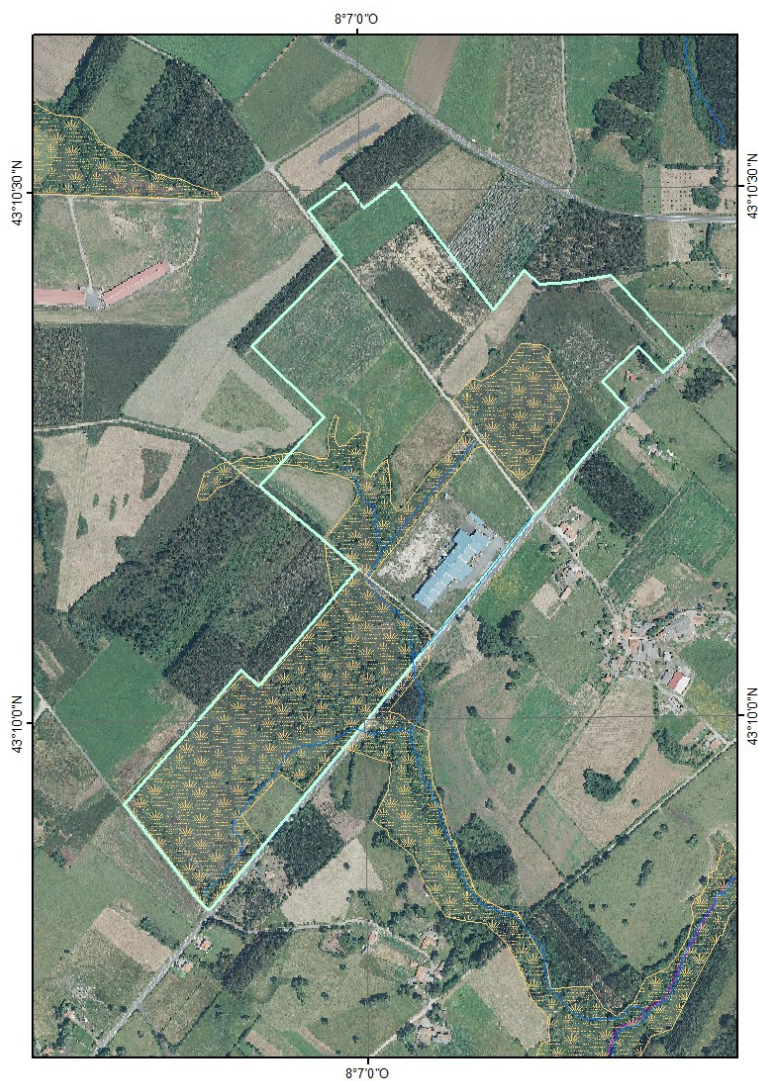
O sector urbanizable industrial SUB-02, delimitado nos lugares coñecidos como Braña da Boquela e Pozo das Eguas, ocupa unha apreciable extensión dunha zona húmida con presenza de breixeiras húmidas (hábitat prioritario 4020*) en bo estado de conservación. Atendendo ao disposto na normativa vixente²⁵, adoptaranse no PXOM todas as medidas posibles para evitar a súa deterioración, contaminación e fragmentación.

23 Determinación 4.8.25 das DOT; artigo 1 da Lei 5/2006, do 30 de xuño, para a protección, a conservación e mellora dos ríos galegos; artigo 168.3 do RLSG.

24 Real decreto 907/2007, do 6 de xullo.

25 Artigo 280.1 do Real decreto 849/1986, do 11 de abril, polo que se aproba o Regulamento do dominio público hidráulico; artigo 84.1 da Lei 5/2009, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia.

Ámbito do SUD-02 sobre ortofoto (PNOA 2020). Sinálanse con trama laranxa as zonas de turbeiras e brexeiras húmidas, con liña azul a rede fluvial (elaboración propia)

Complexo de turbeiras e brexeiras húmidas situadas no ámbito do SUB-02

Abastecemento e saneamento

O PXOM deberá conter as análises e planificación precisa sobre as reservas de auga, captacións existentes e previstas, tratamento e distribución de auga, recollida e depuración ou vertedura a medio receptor de forma sustentable, para atender as necesidades presentes e futuras (det. 3.1.5 g das DOT).

Nos núcleos rurais, o plan xeral incluírá as previsións relativas á instalación ou mellora do sistema de infraestruturas de redes de servizos en función das obrigas de redimensionamento e desenvolvemento das redes existentes por parte das entidades distribuidoras (art. 123 RLSG). Os sistemas de abastecemento e saneamento poderán contemplar solucións específicas adaptadas ás particularidades do medio no que se atopan, como poden ser o uso de técnicas de baixo custo ou autónomas (det. 4.8.14 DOT e art.44.i.5 PH Galicia-costa).

Patrimonio cultural

O PXOM deberá incorporar as accións e medidas necesarias para garantir a protección e conservación do patrimonio cultural (det. 9.5 das DOT).

Ademais dos bens recollidos no borrador, deberán identificarse outros bens susceptibles de ser catalogados polo seu valor cultural (detectados no traballo de campo, relacionados no anexo do informe da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, restos da Torre de Teodomiro, etc.). Prestarase especial atención á existencia doutros BIC no concello, a espazos de uso comunal tradicional (campos da festa, eiras, etc.) e outros elementos que formen parte do patrimonio etnolóxico de Oza-Cesuras.

Todos os bens inmoables do patrimonio cultural identificados incluíranse no Catálogo de elementos protexidos, que deberá contar co contido mínimo que esixe a lexislación vixente. Avaliaranse os valores naturais e culturais asociados ás fervenzas da Rexidoira, no río Mendo, e no caso de consideralo oportuno incluíranse tamén no Catálogo (artigos 52.h da LSG). Delimitaranse os bens e o seu contorno de protección na planimetría do PXOM, atendendo ás indicacións do órgano competente.

Na normativa do PXOM incluírase un apartado de protección do patrimonio cultural que se adecuará, en xeral, ás determinacións da Lei 5/2016 do patrimonio cultural de Galicia (LPCG). Redactaranse ordenanzas específicas para o patrimonio arqueolóxico, diferenciando os usos permitidos na área de protección integral e no seu contorno de protección e como proceder ante achados arqueolóxicos casuais.

A delimitación de solo de núcleo rural tradicional debe potenciar e consolidar as áreas vacantes do interior dos núcleos, evitando un crecemento excesivo que non garde proporción coas necesidades da poboación e coa estrutura do núcleo. É importante conservar as aliñacións existentes dentro dos núcleos tradicionais para protexer a súa morfoloxía orixinal e evitar que queden en situación de perigo ou desprotección os peches, vías e construcións tradicionais. Na Normativa incluírase unha determinación específica que impida o derrubo dos muros de pedra tradicional que conforman o peche dalgunhas fincas.

Riscos

No borrador faise unha análise preliminar dos riscos naturais, tecnolóxicos e antrópicos existentes no territorio municipal (apartado 1.5 da memoria informativa). Tamén incorpora o preceptivo mapa de riscos (plano PINF_02) que se deberá completar²⁶ cos riscos identificados na análise preliminar, a zona inundable (T500)²⁷ que -segundo a cartografía oficial publicada- afecta minimamente ao extremo norte do concello así como os mapas estratéxicos de ruído²⁸ (contaminación acústica) elaborados para a estrada autonómica AC-556 e a autovía A-6.

Zonas inundables

Nas zonas inundables o planeamento urbanístico deberá establecer limitacións aos usos de cara a garantir a protección das marxes e ecosistemas riparios, evitando e diminuindo os danos ambientais e sobre bens e persoas²⁹. Sen prexuízo do que estableza o organismo de bacía, atenderase ás determinacións que ao respecto recollen o Plan hidrolóxico de Galicia-costa³⁰ mais o Regulamento do dominio público hidráulico³¹.

Contaminación acústica

O PXOM deberá incorporar na súa planimetría a zonificación acústica do territorio³², de acordo cos criterios establecidos na Lei 37/2003, do 17 de novembro, do ruído e no Real decreto 1367/2007 que a desenvolve. A delimitación territorial das áreas acústicas e a súa clasificación basearase nos usos actuais ou previstos do solo, polo cal afectará unicamente ás áreas urbanizadas e aos novos desenvolvementos urbanísticos.

Atendendo ao sinalado pola Axencia Galega de Infraestruturas, o PXOM deberá recoller na Normativa que "Para a execución de obras e instalacións no contorno das estradas autonómicas, establécese como requisito previo ó outorgamento da licenza municipal a realización dos estudos necesarios para a determinación dos niveis sonoros esperables, así como para o establecemento das limitacións á edificabilidade ou da obrigatoriedade de dispor dos medios de protección acústica necesarios, en caso de superarse os umbrais recomendados, segundo o establecido na normativa básica estatal en materia de ruído ou na correspondente normativa autonómica de desenvolvemento".

Mobilidade

No borrador (apartado 2.2.2. da memoria xustificativa) sinálase que se debe prever a corrección de deficiencias observadas nas infraestruturas de transporte e comunicacións, mediante a utilización das vías existentes e a mellora da rede viaria interior entre os núcleos cun estudo pormenorizado do trazado que elimine os problemas de ordenación existentes ao longo da mesma.

O PXOM deberá conter un estudo que avalíe a idoneidade da ordenación prevista en relación co tráfico e a mobilidade (artigo 139 do RLSC), cuxo contido será proporcional á complexidade do municipio.

26 Artigo 140.1.b do RLSC

27 Infraestrutura de Datos Espaciais da DH Galicia-costa (<http://mapas.xunta.gal/visores/dhgc/>)

28 Sistema de información sobre a contaminación acústica (<https://sicaweb.cedex.es/consulta-de-mapas-de-ruido>)

29 Determinación 3.1.16.d das DOT

30 Artigos 30 e 31 da normativa do actual PHGC.

31 Artigo 14bis do Regulamento do dominio público hidráulico (Real Decreto 849/1986, do 11 de abril)

32 Art. 5.2 do Decreto 106/2015 e art. 13 do Real Decreto 1367/2007

Atmosfera e cambio climático

Tendo en conta que a Lei 21/2013 de avaliación ambiental esixe considerar o cambio climático na avaliación ambiental dos plans, deberá analizarse a pegada de carbono asociada ao desenvolvemento do plan e estableceranse as medidas oportunas para mitigar a súa incidencia sobre o cambio climático e permitir a adaptación ao mesmo, considerando a información dispoñible³³.

Enerxía

O borrador non inclúe ningunha análise da situación actual dos recursos e infraestruturas enerxéticas, nin achega unha previsión do incremento no consumo de enerxía que deriva da ordenación proposta.

O planeamento deberá identificar as infraestruturas existentes, contemplando as posibilidades de conexión coas redes de transporte e distribución de enerxía, tanto preexistentes como de nova implantación, prevendo os corredores de infraestruturas precisos para o abastecemento eléctrico e gasista (det. 4.7.2 DOT).

O PXOM, na medida do posible, promoverá a redución das necesidades enerxéticas e facilitará a implantación de fontes de enerxía renovables (artigo 24 POL).

Ciclo de materiais

O PXOM deberá adaptarse ás determinacións dos plans vixentes en materia de residuos³⁴ e incorporará as accións e determinacións necesarias para promover a integración dos obxectivos e medidas previstas tendentes á redución do consumo de materiais e da produción de residuos (det. 4.9.5 DOT).

5. Cuestións documentais

Detectáronse algunhas incoherencias ou erros na documentación achegada que cómpre emendar:

- No borrador e no documento inicial estratéxico menciónase a Lei 9/2001 de conservación da natureza, a cal foi derogada pola Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e a biodiversidade de Galicia.
- Na referencia aos espazos da Rede Natura 2000 cítase a figura de LIC, a cal se transformou en ZEC coa aprobación do Decreto 37/2014 do 27 de marzo. Alúdese tamén á figura de zonas de especial de protección dos valores naturais (ZEPVN), figura que foi suprimida pola citada Lei 5/2019 do 2 de agosto.
- No borrador cítase que no concello non existen zonas inundables. Porén, o organismo de bacía delimitou unha zona inundable (T500) asociada ao río Mendo que afecta minimamente ao extremo norte do municipio de Oza-Cesuras (núcleo de Roibeira).
- Obsérvanse contradicións entre a Memoria xustificativa (apartado 2.5.1) e os planos de ordenación en relación aos sistemas de abastecemento e saneamento previstos,

³³ Recoméndase a consulta da “Guía de medidas para a mitigación e adaptación ao cambio climático no planeamento urbanístico” editada pola FEMP, Rede española de cidades polo clima (https://www.miteco.gob.es/es/cambio-climatico/temas/impactos-vulnerabilidad-y-adaptacion/medidas_cc_planeamiento_urbano_tcm30-486099.pdf)

³⁴ Artigo 19.2 da Lei 6/2021, do 3 de novembro, de residuos e solos contaminados de Galicia.

pois a memoria xustifica non inclúe ningunha nova infraestrutura a obter que si se grafía nos planos de ordenación.

6. Contido, amplitude e nivel de detalle do estudo ambiental estratéxico

Tendo en conta as consideracións feitas neste documento de alcance, o promotor elaborará un estudo ambiental estratéxico no que identifique, describa e avalíe os posibles efectos significativos no medio ambiente que derivan da aplicación do plan, así como unhas alternativas razoables técnica e ambientalmente viables.

O estudo ambiental estratéxico deberá conter a data da súa conclusión e vir asinado polo seu/s autor/es, especificando a súa titulación (artigo 16 da Lei 21/2013 de avaliación ambiental). Asemade, axustarase ás Normas técnicas de planeamento urbanístico de Galicia, xa que estas normas conteñen as especificacións respecto do formato dos documentos requiridos polo órgano ambiental para a tramitación da avaliación ambiental estratéxica³⁵.

Atendendo ao contido mínimo que establece o anexo IV da Lei 21/2013, sen prexuízo de que o promotor incorpore outras cuestións que considere relevantes, o estudo ambiental estratéxico deberá conter:

- Un esbozo do contido, obxectivos principais do plan e relacións con outros plans e programas pertinentes (polo menos coas DOT e o Plan Director da Rede Natura 2000 de Galicia);
- Os aspectos relevantes da situación actual do ambiente e a súa probable evolución no caso de non se aplicar o plan;
- As características ambientais das zonas que poidan verse afectadas de maneira significativa e a súa evolución tendo en conta o cambio climático esperado no prazo de vixencia do plan;
- Calquera problema ambiental existente que sexa relevante para o plan;
- Os obxectivos de protección ambiental fixados nos ámbitos internacional, comunitario ou nacional que garden relación co plan e a maneira en que tales obxectivos e calquera aspecto ambiental se tiveron en conta durante a súa elaboración;
- Os probables efectos significativos no medio ambiente, incluídos aspectos como a ocupación do territorio, a paisaxe, a mobilidade, o patrimonio natural, o patrimonio cultural, o ciclo hídrico, a enerxía, os riscos naturais e antrópicos, a súa incidencia no cambio climático –en particular, unha avaliación adecuada da pegada de carbono asociada ao plan ou programa–, e a interrelación entre estes factores.
- As medidas previstas para previr, reducir e, na medida do posible, compensar calquera efecto negativo importante no ambiente da aplicación do plan, incluíndo aquelas par mitigar a súa incidencia sobre o cambio climático e permitir a súa adaptación a el;
- Un resumo dos motivos da selección das alternativas consideradas e unha descrición da maneira en que se realizou a avaliación, incluídas as dificultades,

³⁵ Artigo 1.2.d) da Orde do 10 de outubro de 2019 de aprobación das normas técnicas de planeamento de Galicia.

como deficiencias técnicas ou falta de coñecementos e experiencia que se poidan ter encontrado para reunir a información requirida;

- Un programa de vixilancia ambiental no que se describan as medidas previstas para o seguimento;
- Un resumo de carácter non técnico da información facilitada en virtude das epígrafes precedentes;
- Cartografía (non será necesario incluír no estudo ambiental estratéxico planos temáticos que deban formar parte do propio proxecto de planeamento segundo o establecido na lexislación urbanística).

7. Versión inicial do plan, información pública e consultas

Conforme co disposto no artigo 60.6 da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia, o Concello, logo do informe dos servizos técnicos e xurídicos municipais sobre a conformidade do Plan coa lexislación vixente, procederá á súa aprobación inicial.

O plan aprobado inicialmente será sometido por parte do Concello ao trámite de información pública durante un prazo de dous meses, mediante anuncio que publicará no *Diario Oficial de Galicia*, nun dos xornais de maior difusión na provincia e no portal de Internet que corresponda³⁶.

A documentación sometida a información pública abranguerá todos os documentos integrantes do expediente tramitado, incluídos a versión inicial do plan, un resumo executivo, o estudo ambiental estratéxico e un resumo non técnico do estudo ambiental estratéxico. Toda a información que se poña á disposición das persoas interesadas ou do público en xeral será accesible en formato electrónico³⁷.

Simultaneamente ao trámite de información pública, o Concello ou o órgano competente en materia de urbanismo, segundo corresponda, deberá someter o plan ás consultas das Administracións públicas afectadas e das persoas interesadas. Nesta fase, sen prexuízo doutros organismos que resulte preceptivo consultar en atención á lexislación sectorial aplicable, consultarase a:

- Ministerio de Transportes, Mobilidade e Axenda Urbana
 - Dirección Xeral de Planificación e Avaliación da Rede Ferroviaria
- Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda
 - Dirección Xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático
 - Patrimonio Natural
 - Instituto de Estudos do Territorio
- Consellería de Cultura, Educación e Universidade
 - Dirección Xeral de Patrimonio Cultural
- Consellería do Medio Rural
 - Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal
 - Dirección Xeral de Defensa do Monte

³⁶ Artigo 32.2 da Lei 9/2021 de simplificación administrativa e de apoio á reactivación económica de Galicia; artigo 21.2 da Lei 21/201 de avaliación ambiental.

³⁷ Artigo 29.2 da Lei 9/2021, do 25 de febreiro; artigo 9.3 da Lei 21/2013, do 9 de decembro.

- Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural
- Consellería de Infraestruturas e Mobilidade
 - Augas de Galicia
 - Axencia Galega de Infraestruturas
- Sociedade Galega de Historia Natural

8. Proposta final de plan e declaración ambiental estratéxica

Tomando en consideración os resultados do trámite de información pública e consultas, o Concello modificará, de ser preciso, o estudo ambiental estratéxico e elaborará a proposta final de PXOM (plan para aprobación provisional).

Feito isto, o Concello remitirá ao órgano ambiental o expediente de avaliación ambiental estratéxica completo para que formule a declaración ambiental estratéxica (artigo 60.9 da LSG), o cal deberá conter (144.9 do RLSG):

- Proposta final de PXOM e o estudo ambiental estratéxico.
- Informe de participación pública e consultas no que se describa o procedemento seguido, a relación de Administracións públicas consultadas e persoas interesadas, as datas de solicitude e resposta, así como dos medios empregados para a súa difusión. Conterá un resumo de cada unha das observacións, alegacións e informes recibidos, xustificando como foron tomados en consideración e se integraron no plan. Xuntarase tamén copia dos informes recibidos e das alegacións con temática ambiental.
- Documento resumo no que se describa a integración na proposta final dos aspectos ambientais, do estudo ambiental estratéxico e da súa adecuación ao documento de alcance, do resultado das consultas realizadas e da súa toma en consideración.

Santiago de Compostela, na data da sinatura dixital

María Carmen Paz Cornes

Xefa do Servizo de Avaliación Ambiental de Plans e Programas

Juan Manuel Camiño Soto

Subdirector xeral de Avaliación Ambiental

María Sagrario Pérez Castellanos

Directora xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático

